Ціна примірника 25 сотиків.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem.

Народня Справа

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно . . . . 1 зол.
Чвертьрічно . . 3 зол.
Піврічно . . . 6 зол.
Річно . . . . . 12 зол.
ЗА ГРАНИЦЕЮ.
Річно — 2 доляри.
Гроші з краю посилати переказами, або чеками „Народної Справи“ — з заграниці порученими листами.
За зворот рукописів Редакція не ручить. На відповідь треба долучити значок 30 сотиків.
ОГОЛОШЕННЯ:
1 стр. 500 зол, пів стр. 260, чверть стр. 140 зол. Гроші треба посилати наперед.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИЙ ЧАСОПИС

Ч. 38 (51) Львів, неділя 29. вересня 1929. Рік II.

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боїмів 4. — Телефон 30—13

До громадських рад!

Надходить пора укладання і ухвалювання громадських буджетів. При ухваленню буджетів повинні громадські ради вставлювати до буджету певну квоту на „Рідну Школу“. Припильнувати цю важну справу повинні передусім Кружки „Рідної Школи“ в краю, а там — де їх нема, повинні цего допильнувати місцеві свідомі люди, головно українські радні.

Гарний примір в цій справі дала громадська рада в Володимирцях (пов. Жидачів), яка за почином свого начальника громади вставила до буджету на 1929-30 р. 100 зол. на „Рідну Школу“. Цей буджет затвердив уже Повітовий Виділ в Жидачеві. Отже відпадає причина, на яку звичайно покликуються наші громадські ради, що — мовляв — такий даток в буджеті не одержить затвердження влади. Затвердження одержить, тільки треба, аби рада енерґічно стояла при своїм.

Треба сподіватись, що цей гідний наслідування примір заохотить наші громадські ради до виконання своїх громадських обовязків супроти потреб українського народу. Котра громадська рада ухвалить вставити в буджет даток на „Рідну Школу“, нехай напише про це до „Народньої Справи“, щоби ми оголосили її добрий вчинок, як примір для других.

ВІСТИ З УКРАЇНИ ЗА ЗБРУЧЕМ

Ґазети доносять, що в ріжних околицях України прийшло до кровавих заворушень. Люди не хотіли віддати зібраного збіжа радянським комісіям реквізиційним. Вислано військо з скорострілами і в кількох місцевостях прийшло до битви з селянами.

Чи Ви сповнили свій обовязок і обезпечили свої будинки в 1/3 части в Т-ві взаїмн. обезпеч. „Дністер“? Ще ні? Зробіть це негайно, бо 31. жовтня ц. р. кінчиться речинець виповіджень в ПЗУВ на 1930 рік.

МУЗИКАЛЬНА КОРОВА

Це мігби хтось уважати за жарт, але це є чиста правда. Всі знавці годівлі худоби стверджують, що домашні звірята, а з окрема рогата худоба, любить слухати музики і музика впливає на деякі корови так, що вони „пускають“ більше молока. На цім образку бачимо одну таку корову, яку привели на виставу радія в американськім місті Льос Анджельос, там, де фабрикують американські фільми до кінотеатрів. Довкола корови уставили радіо, воно грає, а кінові акторки доять корову. І переконуються при свідках, що ця корова, коли слухає тої музики, дає трохи більше молока, як звичайно. Та всетаки ми повіримо в це аж тоді, коли і якійсь нашій бідній селянській корові заграємо на радіо. Тоді побачимо, чи і наші коровки є такі музикальні, що за музику дають більше молока.

Увага, Передплатники „Нар. Справи!“

До нинішнього числа долучаємо чеки на висилку передплати на IV. квартал, то є за жовтень, листопад і грудень (до кінця року). Хто досі не вплатив ще передплати на руки мужа довіря, то най це зробить сейчас або най сам вишле передплату а мужеви довіря покаже почтову посвідку, що передплату вислав. Хто забув, доки має заплачену передплату, то най піде до мужа довіря і про то довідається з тої листи, яку ми всім мужам довіря розіслали.

ЦЕГО ТИЖНЯ висилаємо до продажі календар „Золотий Колос“ всім тим мужам довіря, які мають в селі найменче 3 передплатників. Всім иншим, то є тим, які мають менче як 3 передплатників, покищо календаря не висилаємо, та вони можуть спровадити собі календарі таким способом, як це пишемо в оголошеню на 5-ій сторінці.

За народну свідомість!

Коли ми хочемо бути мудрі і культурні, коли хочемо стати на рівні з другими, щоби нас другі шанували, любили і поважали, коли хочемо поправити свою долю і жити, але не так нужденно, як ми тепер жиємо, то мусимо учитися і якнайбільше читати добрих книжок і ґазет. Про це писала й пише наша люба часопись нераз і не два, та не зашкодить пригадувати це нашим людям ще раз і ще раз! Як що день кормимо наше тіло, без котрого корму воно жити не може, так конечно нам треба читати книжки і ґазети, щоби бути свідомим і здобувати собі ліпшу долю та ліпше життя. Це корм для духа.

Без хліба чоловік мусить гинути, без науки чоловік жиє нужденно і не може собі дати ради. Ніхто з ним не числиться, ніхто за нього не дбає, він гине морально. Той, котрий каже, що йому не треба ані книжки ані ґазети, такий все мусить бути послідний. Мудрий і свідомий подивиться і пізнає по ході і по руху, що це чоловік несвідомий. Такий чоловік в своїй зарозумілости часто каже, що він мудрий і йому ґазет і книжок читати не треба, але в дійсности він нічого не розуміє і ходить, як сліпий. А яка сліпого доля?

Прийшла світова війна, ми пішли боронити чужих держав і тронів, а боротьбу за свою власну независимість ми собі злегковажили, а чому? Бо не було в нас тої свідомости і мудрости, щоби ми розуміли, про що маємо дбати.

В світовій війні повстали далеко менші держави, а ми? Ми через несвідомість далеко лишилися по заду і мусимо ще бути вигодою для других.

Не один був у світі, бачив неодин нарід, як він жиє, як дбає о свій бит, о свою будучність, а в нас: все бери, а мене лиши...

Чи хотівби німець, мадяр, француз, чех або другі так жити, але не жити, а мучитися, як ми? Чи хотілиби ті народи жити на пісній бульбі, як ми живемо?

Тепер порівнаймо, як світ числиться з ними, а як з нами! А все це тому, що вони свідомі, що

вони знають, до чого мають змагати.

Тепер іде осінь. Кінчимо роботу в полі, звозимо дорібок до стодоли й до комори. І найбіднійший щось придбав на зиму, як працював пильно і розумно.

Буде трохи менше праці рук, то берімся до праці над собою, до умової праці! Йдім до читальні, а де її ще нема, закладаймо, орґанізуймося, спроваджуймо свої щирі книжки і ґазети і навчаймося!

Ґазету повинні ми читати лиш ту, що не цькує на других. Що як котрась друга загавкає, то вона не звертає на це уваги, але пильнує свого діла і старається дати людям якнайліпші вказівки до ліпшого життя. Бо звичайно так буває, що хто на другого відає і другого чернить, то він сам такий, бо як не знає своєї чести шанувати, то і чужої не шанує.

Е осени повинна закипіти по селах освідомлююча праця, так, як на весні кипить праця по наших полях. Пускаймо в рух читальні, аматорські гуртки нехай дають добр. представлення, даваймо поучаючі відчити, засновуймо „Соколи“ і „Луги“, побільшуймо членство кооператив, „Сільського Господаря“ і так далі. Це все причиниться до богацтва нашого ума, нашої голови. Дозріє свідомість і прийде час, що добрі плоди тої свідомости зберемо так, як зібрали тепер плоди праці рук зі своєї ріли. І щойно ті плоди свідомости принесуть нам правдиве щастя, добро і богацтво, Увесь народ відродиться і наша Рідна Мати повеселіє.

Іван Шаравара
передплатник „Н. Справи“
в Руді коло Бібрки.

Аби кінські копита не тріскали

Приготовіть собі таку масть:

Відважте 5 дека свинського смальцю (може бути старий і гіркий), 3 дека волового лою, купіть в аптиці 4 дека рибячого трану і долийте до того всього ще 1 до 2 дека лняного олію. Все те підгрійте, перемішайте і масть готова.

Нею смаруйте добре вичищені копита і вони вже більше не будуть тріскати.

ЩО В СВІТІ ЧУВАТИ?

В Женеві

радить далі Рада Союзу Народів, яка ніби складається з богатьох держав, але в якім рей ведуть Франція, Анґлія і Японія. Балакали спершу про національні меншости. а що, то ми вже писали в попереднім числі. Тут ще згадаємо, що найясніше говорив про це німецький міністр Штреземан, який виразно сказав, що держави не будуть мати клопоту з меншостями, коли дадуть їм усі права розвитку.

По тій меншестевій дискусії і по промові французького міністра Бріяна про Зединені Держави Европи,

почали знову балакати про розброєння,

зрештою, про це вже балакають від кількох літ на всіх своїх сесіях і нічо з того не виходить. Всі кричать „Роззброюймося!“, але як прийде до діла, то кождий питає: „А хто пічне перший роззброюватися“? і кождий боїться зачати від себе, бо знає, що та балаканка нещира, один другому не вірить і якби один роззброївся, то зараз другі задзьобалиби його. Та ще й тому ніхто не хоче розброюватися, що всі мають нечисту совість. Майже всі мають у своїй державі чужі народи, які силою прилучили і тримають, а якби роззброїлися, то ті народи, які на своїй землі становлять більшість, а не меншість, зараз утворилиби собі свою державу. Має такі народи і Анґлія (в Індіях) і Франція (в Африці) і інші, навіть слабонькі держави, такі, як Чехословаччина, Румунія, Югославія і другі, не показуючи пальцем. Доки справи тих народів не будуть справедливо розсуджені, доти не буде спокою в світі — і не буде розброєння.

Цей Союз Народів сам бачить, що нема ніякого толку з його балаканини і що не дуже виплачується що чверть року їздити до Женеви, аби дурно молоти язиком. І тому тепер ухвалили, що вже не будуть зїзджатися чотири рази річно, тільки три рази, що 4 місяці.

Всі ті держави бачуть, що про розброєння на суші нема мови, то звертають свою увагу в інший бік на

морське роззброєння.

Ця справа може дійти лекше до кінця, бо тут заінтересовані лише головно три великі держави, які справді панують над цілим світом, а саме:

Анґлія, Америка і Японія

Перед війною було так, що найбільше военних кораблів мала Анґлія, а трохи менше від неї мала Америка і Німеччина. По війні Німеччину роззброїли і щойно тепер вона зачинає наново будувати такі кораблі; натомісць на морях виступила нова сила Японія. Тепер Анґлія має найбільше кораблів (поемности 989 тисяч тон), по ній іде Америка (Зединені Держави з поємністю 837 тисяч тон), а на третім місці є Японія (з поемністю 818 тисяч тон). Всі инші держави, навіть такі, як Росія, Італія і Франція є супроти тих трьох держав дуже слабі; тому з ними й не числяться. Але Анґлія зажурилася, що Америка має великі гроші і може дуже скоро вибудувати стільки кораблів, щр перевисшить її на морі, а того боїться і Японія, якій Америка також загрожує на Великім Океані. Отже ці три держави хотять тепер переговорювати між сокою і дійти до такої умови, щоби вже перестали будувати далі кораблі, а навіть знищити те, чим котра перевищає другу.

В тій ціли ще цего місяця має **виїхати до Америки анґлійський голова міністрів** Макдоналд і має говорити з американським президентом, Гувером. Гувер уже приготовляється до цеї розмови і тому взяв собі одного дорадника й поїхав з ним в затишну околицю — ловити рибу, бо каже, що при ловлі риби найкраще думати. Побачимо, що з того риболовства вийде.

Гувер думає ще тепер і над тим, чи не визнати би.

радянського уряду

і навязати з більшовиками приятельські зносини. Америка хоче цего мабудь тому, що тепер і Анґлія має до того охоту і вже в найближчих днях зїдуться анґлійські й більшовицькі делеґати, щоби радити в тій справі. Якби Анґлія помирилася з Радянським Союзом, то вона моглаби перешкодити Америці тягнути зиски з радянської нафти і сирівців, бо моглаби умовитися, що тільки вона має до того право. А Америка хоче і собі щось зискати й тому вже залицяється до більшовиків, щоби тільки Анґлії підставити ногу. Отакий фальш є в цілій світовій політиці.

Великий цвях у голову державам антанти забила тепер

німецькі патріоти-націоналісти.

Ми писали, що недавно в Гадзі Німеччина згодилася платити Франції, Анґлії й иншим державам антанти великі рати відшкодовань через кількадесять літ після пляну американця Юнґа.

Ці довги мали би сплачувати два німецькі покоління (около 60 літ!). Побідні держави тішилися вже, що справа полагоджена, а тут виходить нова заковика.

Німецькі націоналісти утворили

Плєбісцитовий Комітет,

який хоче перевести в цілій Німеччині **голосовання проти цілого пляну Юнґа** і проти виплачування антанті таких величезних відшкодовань.

Націоналісти кажуть, що на німцях вимушено, аби вони в 1919 році в Версайськім договорі признались до вини за світову війну і тому наложили на Німеччину ті відшкодовання. Але Німеччина війни не спричинила і тому не має платити відшкодовань. А як теперішний напівсоціялістичний уряд Німеччини згодився на такі відшкодовання, то німецький нарід загальним голосованням це скасує і німці не будуть платити.

Цей Комітет може довести до великих змін у Німеччині, якби справді той плебісцит удався. Це занепокоїло вже антанту і вони

Читання з історії України

Про Самійла Зборовського і дальші напади козаків на Туреччину. Початок козацьких воєн з польськими панами.

(1583—1590).

В останнім числі ми писали, як то козаки-запорожці проти волі і без відома Польщі нападали на турків і татар, і які клопоти мав через те польський король Баторій.

В році 1583 вибрали собі козаки своїм кошовим родовитого шляхтича-українця Самійла Зборовського і він обіцяв повести їх також на Молдавію. Та скоро потім почав крутити, що з турками й татарами вартоби жити в згоді, а натомісць варто піти на Персію. Та козаки огнівалися за це на Зборовського так, що вже бралися насипати йому піску в пазуху і кинути в Дніпро, бо так нераз карали своїх зрадників і топили їх. Тоді Зборовський вже відрікся вести козаків на Персію, а повів таки на Молдавію. Та і йому не пощастив цей похід. Ще по дорозі на Молдавію зайшов йому дорогу браславський староста Струсь з „лейстровими“ козаками (що були на службі короля) і розбив тих, що йшли на Молдавію. Тоді козаки кинулися палити і грабити турецькі місточка в горлі Дністра, забрали туркам богато гармат і велику здобичу тай продали все на ярмарку за 12 тисяч золотих (тодішний золотий польський мав більшу вартість, як теперішний, майже в десятеро). Турки знову загрозили польському королеви Баторієви, що підуть на Польщу, як він не стримає козаків. Тоді Баторій вислав велике військо і воно загнало козаків за Дніпро в дикі степи, а як Зборовський вернувся на Україну, поляки зловили його й відрубали йому голову.

Колиж у рік пізнійше козаки знов напали на турків і спалили Очаків, король вислав до козаків якогось панка Глембоцького на слідство. Та козаки зловили Глембоцького й кинули в Дніпро, де він утопився. Це називалося, що його „пустили в ріку води напитися“.

Тимчасом умер король Баторій, а польським королем став у році 1587 Жиґмонт III, з шведского роду. Це був дуже нездарний і незручний чоловік і дуже підкопав силу Польщі. Він пробував завести на Україні католицьку віру і справді вдалося езуїтам, яких повно посунуло на Україну, перевести на латинство багато української шляхти і міщан. Та народ тримався міцно своєї батьківської віри і не відрікався її мимо всіх переслідувань. За те росла ненависть до Польщі і весь народ звертав свої очі на козацтво і надіявся від козаків помочі й охорони.

Та козаки ще тоді не відвертали своєї уваги від турків і татар. Користаючи з бездарности Жиґмонта, вони збирали чимраз більше полків і нищили пограничні турецькі землі. Тоді султан дав приказ своїм військам, аби йшли війною на Україну й Польщу.

Поляки зібралися на сойм і почали радити, що робити. Одні казали, що треба знищити і розігнати козаків, а другі говорили: „А хтож тоді буде боронити Україну, а тим самим і Польщу від татар і турків?“ І врадили, що добре булоби мати козаків, зле тримати їх в послусі і страху. Треба їх позаписувати в реєстр, посадити їх в замках, настановити своїх начальників і платити їм платню, а непослушних карати або наганяти, нехай роблять панщину.

Але ба! Говорити легко, але зробити важко! Передусім польська каса була тоді порожна, то з чого платити козакам? А як би примушували селян, утримувати козаків по тих замках, які поляки хотіли будувати, то й усе селянство втікалоби, одні до козаків, а другі на московщину.

І не вдалося польській шляхті зробити те, що врадила. А тимчасом козаки почали обертати зброю і проти панів старостів і воевод і польської шляхти. Почалися напади на міста й місточка, грабунки і кари. А 1591 року почалася правдива війна з польськими панами, а підняв її козацький ватажок Криштоф Косинський. Про причини того і наслідки скажемо другим разом.

бачно слідять, що діється в Берліні. Та незалежно від того уже

виводять свої війська з Надренії.

Англійці й бельгійці вже виїжджають, а французи також приготовляються до вимаршу.

На радянсько-китайськім фронті

кипить боротьба. Більшовицькі літаки бомбардують китайські міста в Манджурії і почали офензиву, яку одначе китайці здержали. Що дня висилає Китай по десять тисяч війська на фронт. З дотеперішних посередництв і переговорів ще не вийшло нічого.

В Афганістані

далі воюють прихильники Аманули з Габібулою і одні других бють. Тимчасом є відомість, що Аманула прийняв християнську віру (він був магометанин). Якби це правда, то цим він уже раз на все відтяв собі поворот до свого краю, бо всі афганці є магометани.

В Палестині

є далі перепалки між жидами й арабами. Араби обстоюють при своїх домаганнях, аби Англія дала їм права на рівні з жидами і мабудь так буде, бо за плечима палестинських арабів стоять арабські держави, про які ми вже писали. Жиди тим дуже журяться і вже не чути, щоби рвалися далі до Палестини.

В Польщі

триває далі загадочна тишина і не знати, як скінчиться та опозиція партій проти теперішного уряду.

Ми писали, що уряд скликав був на понеділок 16. вересня конференцію з відпоручниками польських партій, на якій Пілсудскі мав порозумітися з партіями про способи ухвалювання буджету в соймі. Та всі партії (крім „одинки") ухвалили не піти на ту конференцію і **конференція не відбулася.**

Тепер не знати, що буде. Одні кажуть, що скоро буде скликаний сойм, чого домагаються ті партії, а другі пророкують, що сойм буде розвязаний, а уряд розпише на **весну нові вибори**. Зачувати також, що мають бути ріжні зміни в уряді, але чи це все правда, ще не знати, бо урядові бюра зараз **такі чутки заперечують.**

Польські ґазети доносять з обуренням, що більшовицькі воєнні кораблі, які недавно відбували маневри, їздили в гостину до німецьких пристаний, а вертаючи, переплили через польські води кілька кільометрів від польської нової пристани Ґдині.

З більшою втіхою доносять польські редакторі про те, що тепер

в Литві

подався до димісії той Вальдемарас, що так енерґічно боронив Литву і ніяк не хотів поступитися в справі Вильна. Польські ґазети думають, що як не буде Вальдемараса, то литовська політика зміниться в користь Польщі. Та мабуть буде так, що хотяй Вальдемарас уступив, то ті, які прийдуть на його місце, будуть супроти Польщі вести далі таку саму політику, бо за тим є цілий литовський нарід.

Литовський посол у Парижі, Клімас, говорив тепер з редакторами про цю справу і сказав, що мимо уступлення Вальдемараса політика Литви не зміниться. Литовський народ одобрює політику дотеперішного уряду, а спеціяльно що до Польщі панує такий настрій, що поєднання Литви з Польщею не може наступити скорше, — аж як Польща віддасть Литві Вильно. Хотяй Польща є сильнійша від Литви і може побити литовське військо, та Литви ніколи не завоює і не застрашить.

У Львові

мав відбутися наглий суд над тими студентами, що їх арештували, як підозрілих у бомбових замахах в день отворення „Таргів". Та тепер показалося, що наглий суд не може відбутися, бо після нової карної процедури наглі суди мусілиби бути ухвалені Радою Міністрів, а такої ухвали в приписанім речинці не було. Тому арештовані будуть відповідати перед звичайним судом присяглих.

Чи вже по жнивах?...

Коли вже в стодолу все з поля завезли (хлібець для себе, для худібки пашу),
Нам уже здається, що клопоти щезли, як у своїй хаті хліб маєм і кашу.
Правда, тоді й співать лекше по кума завиту і весело в хаті, як ще й дров не бракне,
Тоді лекше глянеш і на панка з повіту тай і до „штайрамту" якось серце мякне,
Що з твойого поту львину часть загорне—та жниву, брате, все ще не вінець,

Бо горе наше, як те пекло чорне, і горю цьому не видний кінець...
Не забуваймо, що ми, любі братя, тягар тяженький на собі несем;
Між цим у роздорах, в злочинній сваволі, в гризні й незгодах братніх живем.

Чужа нам єдність, байдужа згода, даремний клич кума Йвана,
Далеко втікла від нас свобода, ґаразд і воля кохана.
— „Що нам читальня, кооперація, ґазета чи книжка добірна? —
„Жнива в нас!" — кажеж... Може і рація але рація тільки позірна!
Адже споглянь но, як то культурні народи собі проживають?
Чиж ми не будем біля, них як дурні, з яких ся всі насміхають?
І там сіють, орють і хліб збирають, та — нігде правдоньки діти, —
Вони просвіту більше кохають й вона не дає їм марніти!
Вона сталить духа, розум просвічає, це в борні із лихом підмога;
До купи всіх зводить, добру научає, до правди і щастя дорога.
І в них вже жнива є—та яка утіха?! — їм вже нічо не бракує.
В нас — далеко до цего, хоч заповнена стріха, **бо нам — просвіти хибує!**
Сійте єдність і згоду й любов України вщіпляйте поміж братами,
Добру книжку й ґазету вже від дитини читайте і ширіть між хатами!
Тоді жнива прийдуть! — й збирати мем зерно чільне, здоровше, як нині,
Бо цего року зібрав дуже мізерне

Ваш кум Василь зі Сприні.

274 запомог по 120 золотих.

На суму 32880 золотих

Кому признаємо дальші запомоги від 272 до 274-ої?

272. Федів Іван, Надіїв, пов. Долина, корова впала 11. вересня.

273. Остапяк Микола, Радча, пов. Стачиславів, корова впала 11. вересня.

274. Кузик Василь, Рінчиці пов. Дрогобич, корова впала 7. вересня.

Ці всі пошкодовані в день випадку були вже принайменше по місяцеви нашими передплатниками, а їх посвідки свідчать, що вони сповнили всі умови, потрібні для одержання запомоги. Тому признаємо їм запомоги по 120 зол. Гроші (по стягненню цілорічної передплати) вишлемо за 14 днів.

Кому не можемо признати запомоги?

1) У Плитки Данила, Савалуки п. Монастириска, корова впала 8. вересня, але посвідку вислав аж 19. вересня, а повинен був вислати найдалі 13. вересня (до 5 днів по випадку).

2) В Осипа Винника в Долині впала корова 17. вересня, а передплату мав заплачену тільки до 31. серпня і не відновив її. Тому запомоги признати не можемо, бо в день впадку п. Осип Винник уже не був нашим передплатником. Справді пошкодований пише, що передплату зложив 30. серпня на руки мужа довіря (також п. О. Винника), але тої передплати ми досі не отримали.

От знову є такі два приміри недбайливости, перед якою треба всім вистерігатися.

ПОДЯКА.

Підписаний складає щиру подяку П.П. Редакторам нашої щирої селянської часописи, за виплачену мені запомогу за упавшу корову. Буду обовязково при кождій нагоді старатись о розповсюднення нашої щирої і ревної часописи для нашого селянства.

Вам Панове Редактори, нехай Господь благословить, і кріпить Ваші сили, Вашу працю для добра і зеднання усього Нашого Народа.

з глубоким поважанням
Григорій Погорілець
в Сороцку

Виказ місцевостей, які досі не вибрали мужів довіря „Народньої Справи"

Листа Число 4.

267 Острівчик пільн., 268 Стадня, 269 Баяківці, 270 Дубівці, 271 Кипячка, 272 Петриків, 273, Рожиска, 274 Турівка, 275 Фащівка, 276 Тлусте, 277 Головчиці, 278 Каролівка, 279 Тлустеньке, 280 Кривеньке 281 Топорів, 282 Горбачі, 283 Гутискотур, 284 Майдан стар., 285 Нивяця, 286 Чаниж, 287 Гіньківці, 288 Угриньківці, 289 Хартонівці, 290 Улашківці-Юридика, 291 Нирків, 292 Вишгородок, 293 Білка велика, 294 Верещаки, 295 Люлинці, 296 Заліщики, 297 Городок, 298 Дзвиняч, 299 Заліщики старі, 300 Кулаківці. 301 Батьків, 302 Мильно, 303 Ратищі, 304 Озерянка, 305 Урлів, 306 Збараж, 307 Базаринці, 308 Залуже 309 Зарубинці, 310 Івашківці, 311 Капустинці, 312 Красносільці, 313 Лубянки нижні, 314 Розношинці 315 Сенява, 316 Стрилівка, 317 Зберів, 318 Волосівка, 319 Волчківці, 320 Красна, 321 Метенів, 322 Ярославичі, 323 Золочів, 324 Сновичі, 325 Струтин, 326 Заставе, 327 Застінка, 328 Товстолуг, 329 Більче золоте, 330 Доброкут, 331 Мишків, 332 Мушкарів, 333 Шершенівка, 334 Бабинці Крив., 335 Волківці, 336 Стрілківці, 337 Вербовець, 338 Ласківці, 339 Скомороше, 340 Говялів велик., 341 Увисле, 342 Чорнокінці малі 343 Брикуля стара, 344 Тютьків 345 Заліси, 346 Зелена, 347 Пестолівка, 348 Раків кут, 349 Самолусківці, 350 Суходіл, 351 Кобиловолоки, 352 Озеряни к/Чорткова 353 Глубічок, 354 Жилинці, 355 Звягель 356 Глещава.

Просимо всіх передплатників вище поданих місцевостей зійтися найблощої неділі до читальні, Кооперативи або до приватної хати котрогось з передплатників і вибрати мужа доріря та повідомити про це редакцію. Звертаємо увагу, що без потвердження мужа довіря не будемо признавати і виплачувати допомог за упавші корови.

ЗНОВУ ВОВКИ

На польсько-литовській граници стадо вовків напало на двох патрулюючих вояків. Вояки зачали стріляти і вбили кількох вовків, але решта далі на них напирала. Один вояк видрапався на дерево і спасся а другого розшарпали вовки.

В Білостоцькім повіті випали в білий день вовки з ліса і зїли корову.

Коло Вільна через кілька днів ширив пострах скажений вовк. Він серед дня кусав по селах людий і худобу.

До складу й прикладу.

ІМЕНИНИ МИКИТИ.

Якось глянув я в календар, сівши відпочити, тай читаю: У суботу Святого Микити!

А я маю приятеля, що зветься Микита, бідний собі чоловяга,—зібрав корець жита.

Здоровлю тебе, Микито, в день Ангела Твого тай желаю тобі щастя із серця цілого.

Бо ти не є з тих Микитів, що чести не мають, що їх люди справедливо хрунями взивають.

А що таке імя маєш, то не заваджає, воно також Богом дане, лиш щастя немає.

Та є щире в тебе серце і добра охота, для народу тобі мила й найтяжча робота.

Чи на віче, чи в читальню ти ходиш все пильно, сам свідомий тай навчаєш всіх сліпих усильно.

Тож желаю тобі щиро в твої іменини, щоб гаразд тебе чепився і то вже від нині.

Щоб здоровий ти прожив нам, так, як тії дуби, що їх ще не досягнули в лісі панські зруби.

Щоб ще в тобі сила грала, як вир в Черемоші, що його не реґулюють „паничі хороші".

Щоб до тебе еґзекутор загубив дорогу, а як би знайшов дорогу, то най звихне ногу.

Щоби гаразду діждались твої любі діти, щоби їм вже не прийшлося так, як нам, терпіти.

Щоб добрі люди вийшли з твойого Івана, і щоб Петрусь — козарлюга став за отамана.

Щоб ти мав, мій любий друже, стільки срібла й злота, скільки, вибач, в нашім краю є того болота.

Щоб у перли замінилось тобі твоє жито, отаке тобі я жичу, мій любий Микито!

Та желаю ще й тим другим, що їх звуть хрунями, щоби нині навернулись до своєї Мами.

Шоби очі їм втворились і щоби прозріли, яке вони собі й Мамі лихо накоїли.

Вже немного їх, це правда, та желаю того, щоб не було вже між нами з таких ніодного.

Бо хруні такі смердячі-що це може бути? — що як де один покажесь, то на сто миль чути!

Ой, Господи милосерний, поправтесь, Микити, щоб ви імя мого друга не сміли ганьбити!

Поправтеся, покайтеся, бо Бог ме карати, це вам нині пророкує

Иван Сорокатий

Як люди навчилися робити масло

В давнину, як ще люди кочували враз з худобою з одного місця на друге, зливали видоене від коров молоко до скіряних мішків і возили його зі собою, привязане до сідла. Підчас їзди сметана на верху молока збивалася в кульочки масла. Зразу люди тими кульочками масла смарували собі волосся, скіру, одіж, аби була мягка і ненамакала. Пізніше, як засмакували її смаку, зачали робити більше масла. Наливали молоко до скіряних мішків і так довго його копали або били патиком, аж зробилося масло. Маснички навчилися робити щойно пізніше.

———

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАР НА ТИЖДЕНЬ.

Вересень 29 – 30.

29. Неділя, 14 по С., Євфимії, Людмили.

30. Понеділок, Софії, Віри, Надії і Любови.

Жовтень 1—4.

1. Второк, Євменія
2. Середа, Трофима, Сави
3. Четвер, Евстахія, Тетяни.
4. Пятниця, Кондрата,
5. Субота, Фоки, Іони.

Зміни місяця.

Друга чверть 26. вересня, ніз 2. жовтня.

Яка буде погода в жовтні?

Столітний календар віщує: з початку хмарно і холодно, часами дощ. В другій половині місяця погідно, ранками приморозки. Під кінець місяця погода на переміну з дощем.

Як нарід приповідає

— Пустий той господар, що по Кондраті немає ще кожуха в хаті.

— Правдивого друга лише в біді пізнати.

— Злоба в очі хвалить, а за очі хулить.

— Котрий вояк не, тремтить, той певно побідить!

— **Хтось підпалив три стирти.** У вівторок 17. IX. хтось підпалив пізно в ночи три стирти пшениці посесора Абрамка Ротенберга в Сорнові п. Бібрка.

— **Злочини.** В Корках пов. Броди стрілив хтось крізь вікно до хати Федька Козака і вбив його на місці. В цім убійстві підозрівають студента львівської техніки Михайла Шапіру. Шапіру арештували. Причини убійства закриті таємницею.

— **Богата наша земля.** В червни відкрила в Карпатах ґеольоґічна (що досліджує землю) комісія над Черемошем великі зложа ґрафіту, піриту і лімоніту. З ґрафіту роблять олівці та богато инших річий, з піриту витоплюють мідь, а з лімоніту залізо. Дотепер ґрафіту Польща цілковито не мала. Винайдений лімоніт має аж 50% задіза.

— **Добрий примір.** Громадяни з Коршова к. Коломиї присилають через Редакцію 22·50 зол. як збірку на політичних вязнів і просять помістити в часописі слідуюче:

За відспівання пісні — „Не пора" на посольськім вічу посла Д.Паліїва в Коршові в маю б. р. старосто наложило на нас кару по 50 зол., але на відклик до окружного суду в Коломиї ми були від кари увільнені завдяки тому, що при розправі боронило нас пятьох адвокатів українців.

Тому складаемо на українських політичних вязнів: Михайло Ґритчук 5 зл, Дмитро Костишин 5 зл, Василь Бабіїв 1 зл. Михайло Попелюк 5 зл. Іван Мельничук 1·50 зол. Василь Коцаба 5 зол. — і просимо також инших учасників того віча, яких також суд увільнив від кари, аби зложили на цю ціль, хто що може. Ці учасники є: Йосиф Андріїшин, Василь Досин, М. Василь Досин Т., Михайло Гапюк, Михайло Козоба, Софія Коцаба, Андрій Марусяк, Михайло Милитчук, Дмитро Тримощук, Дмитро Бойко, Федір Дутчак, Андрій Мицак, Дмитро Балатчук, Василь Андріїшин, Дмитро Коцаба, Федор Коржинський, Михайло Савчук, Параска Ґритчук, Михайло Дашинський, Михайло Могильняк, Іван Бойчук.

Учасник

— **Як то у Львові крадуть.** В білий день, бо в 7. годині рано (минулої суботи) заїхали перед склеп з футрами при вул. Собіського 4 якісь люди, отворили собі склеп і явно-славно почали виносити футра на віз. Сусіди дивилися на це, але гадали, що то властитель склепу кудись відвозить футра, бо не сподівалися, що злодії жомуть бути такі безличні. Аж коли фіра з футрами відїхала і прийшов властитель склепу тай заломив руки, всі довідалися, що то були злодії. Кинулися шукати їх, та вони пропали. Шукає їх поліція.

— **Жебраки вкрали дитину.** Перед трьома роками пропала одній львівській міщанці її пятилітна донечка і хотяй поліція шукала її, то по дитині і слід загинув. Мати мало не ошаліла з журби і розпуки і сама шукала дитину. Три роки ходила по селах і містах, заглядала між циганів і жебраків і не тратила надії на те, що знайде дитину.Перед кількома днями опинилася в Жовкві і переходячи попри костел, побачила якусь дівчину-каліку, що просила милостині. Дівчина була в лахманах, сліпа і зі зломаною рукою. Жінка дала їй милостиню і просила, аби молилася за те, щоби вона знайшла свою дитину, що пропала перед трьома роками. Дівчина слухала уважно, почала пригадувати собі давні часи і коли вимовила своє імя, жінка пізнала, що це її донечка, яка пропала їй, як здорова дівчина, а тепер є калікою. Дівчина розповіла, що її взяли жебраки, осліпили її й виломили руку та казали їй просити милостиню а жебранину давати їм. Поліція арештувала вже в Жовкві кілька жебраків, які мали допуститися цего страшного злочину на дитині.

— **Згорів тартак.** В Ворохті згорів минулого четверга великий тартак фірми Яра в Ворохті (пов. Надвірна). Згоріла ціла фабрика і склади. Шкода виносить пів міліона золотих. Причини пожежі не вдалося устійнити.

— **Кара смерти.** В Чорткові судив суд господаря Володимира Безпалка з Ягольниці, 29 літ, що в червні цего року зарізав свою 11-місячну дочку Евгенію і хотів убити жінку. Безпалко оправдувався тим, що жінка його зраджувала і він підозрівав, що дитина не є від нього. Та суд засудив його на кару смерти на шибениці. — Той самий суд засудив 22-літнього Франціщка Войтовича з Грималова на 6 літ вязниці за те, що цей зізр в людськім тілі 29 червня зловив осьмилітну дитину, Іваннy Качор, як вона йшла з костела, і знасилував її.

— **Бандитизм.** Зі Свободи Болехівської пишуть: З 16. на 17. вересня їхали з Болехова до дому господарі з нашого села. В ночи напали на них в лісі бандити і побили тяжко господаря Николу Коса, Юрка Тусика і інших. Никола Кос бореться зі смертю, Бандити є зі села Церківна, бо се повторюється що року. От н. п. в році 1927. побили ті самі бандити з села Церківної Юрка Гальова з Лужок і хотіли відібрати від него гроші, котрі уторгував за воли. Тогож самого часу зрабували одну фіру муки питльованої і инших товарів Ізраеля Ротбавма. Село Церківна зачисляється до свідоміиших сіл, бо і представлення відіграють що неділі і свята, і товариство „Луг" заложили, і кооперативу мають добру, — а мимо того на сором селови, такі бандити там викохуються! Час вже тих бандитів позбутися. Встид! Нині не час на бандитство, і на рабунк. Нині повинен кождий працювати чесно так для себе, як і для загалу, бо лише чесною працею може чоловік чогось доробитися і заслужити собі на пошану; — а рабунком і розбоем хиба заслужать на кримінал і нечесть, що і належиться таким людям. Але з того йде ганьба для народу, тому нарід повинен такий бурян зміж себе виполювати.

— **Висохли ріки від спеки.** В Німеччині від довшого часу треває посуха. В наслідок того вода в ріках сильно впала. На великій ріці Лабі вода впала о півтора метра понище звичайної висоти і вся річна плавба кораблів, яких на тій ріці плаває дуже богато, станула. З того вийшла велика шкода, бо станули кораблі і човни з овочами, збіжем, вуглем, бензиною, значить з товаром конечно потрібним. Також на південній Україні і на Криму тепер небувала спека. Горяч доходить до 40 ступнів, значно тепліше, як в нас в найбільш горячі дні серед жнив. Річки й потоки і тут висихають. Лише ті люди щасливі, що живуть над морем, мають де купатися, бо море не висохне.

— **500 громів за годину.** Минулого понеділка навістила Помор[illegible] страшна буря. За годину вдарило над місцевістю Юрковом і околицею 500 громів. Згинуло 6 осіб, згоріло кілька фільварків зі збіжам.

— **Шевцеви вірять — лікареви ні.** В одним містечку в північній Польщі впросився до шевця якийсь старший парубчак на челядника. Пару днів пізніше занедужала в тогож шевця дитина і треба було закликати лікаря. Але челядник відрадив, бо казав, що він сам вилічить дитину.

І дійсно оглянув дитину, виступав по грудях і плечах, заглянув до горла а пізніше приніс якісь ліки з аптики і масть і дитині від цего хоробу якби відняло. Вістка про це розійшлася по цілім містечку. До челядника зачали приходити хорі, навіть дідичі, і всіх їх він з успіхом лічив; та дізнався про це місцевий лікар і казав поліції арештувати „чудотворного" лікаря-челядника. І щож? При арештованю челядник витягнув лікарське свідоцтво і його лишили в спокою. Аж тепер признався, чому став челядником. Бо доки був лише молодим самим лікарем, ніодин хорий не прийшов до нього лічитися і він збанкрутував. Щойно, як став шевським челядником — набрали до нього хорі довіря. А в нас хиба інакше? Вірять, кому не треба, кому треба — тому не вірять.

— Хитрий розбишака тай ще хитрійша поліція. Директор одної німецької копальні дістав почтою пачку, а в ній почтового голуба з листом. В листі було написано, аби директор причепив голубови 5 тисяч марок і пустив його у воздух, бо інакше жде його певна смерть. Та директор не налякався, але передав голуба і лист поліції. А поліція зробила так: пустила голуба а за ним пустила літак з летуном. Летун цілий час слідив лет голуба і відфотоґрафував хату і голубник в місточку Гамберґ, куди залетів голуб. З тою фотоґрафією поліція арештувала властителя голуба і він признався, що писав лист з погрозами. Був він хитрий, але поліція була хитріша. Але нінащо небулаб придалася її хитрість, якби наука не винайшла була літаків, що і голуба потрафлять переслідувати.

— Свині зїли дитину. В Несвичу коло Луцька лишила одна селянка в хаті малу дитину, а в сінях двоє свиний і сама пішла в поле. Як вернула до дому, застала, розкинені кости її дитини по хаті. За її неприсутности свині дісталися до дитини і її зїли.

525 км. за годину. Підчас перегонів летунів цілого світу побідив анґлійський поручник Ваґгорн, що летів зі скорістю 525 км. на годину. Для порівнання скажемо, що зі Львова до Станиславова є 160 км. значить потрібно би було заледво 20 хвилин, а зі Львова до Варшави не цілу годину (514 км.), Поспішним поїздом їдеться 12 годин.

— Добре собі закурив. В Сільци коло Підгаєць пішов спати 10-літний Ілько Липко на хатну вишку своєї тети і перед спанням крадькома закурив собі папіроску. Від недогарка занялася хата а від неї ще чотири цілі господарські забудовання. Згоріло богато збіжжа і худоби. Згорів також і сам курець Ілько. Добре собі закурив!

— Розхорувалася з жалю і радости. Доля вміє собі добре закпити з людини. Так зробила вона з жидівкою Рухлею. Айзенштайн в Матушові коло Скольного. Перед кількома роками її син купив льос „долярівку" і виїзджаючи до Палестини, подарував його мамі. Недавно дістала Рухля одного дня два листи. В однім їх повідомлено, що вона виграла на льос 8 тисяч долярів, а в другім повідомляли її про смерть її сина в Палестині, який згинув у битві з арабами. З того всего аж занедужала, так дуже перенялася обома вістками.

— Що раз-то новий спосіб. Анґлійські часописи подають, що анґлійським вченим вдалося виплекати зародки (бактерії) страшної пошести, якої одно деко вистарчає, аби затроїти і усмертити 10 міліонів людий. Вистарчить, аби людина раз вдихнула затроєний зародками воздух, або аби такий один зародок дістався до ока, аби згинути. На щож тоді придадуться гармати, скорострили і танки, як один літак зможе затроїти пів держави?.

———

Подяка

Товариству „Луг" в Борисах, Чорнокінецькій Волі, Бурдаківцях, Коцюбиньчиках, Лосячи й Чорнокінцях Великих за прибуття й зльокалізовання огню на фільварку в Дубівці складаю щиру подяку.

Станислав Залівський
властитель фільварку.

390

Кождий купить ☛ **на 1930 рік**

тільки Великий Календар „Народньої Справи"

„Золотий Колос"

бо цей календар має около 200 сторін, і є найліпший для українського селянина — а коштує

— ТІЛЬКИ 2 ЗОЛОТІ. —

Щоби всі знали, який цей календар богатий змістом, подаємо спис усгупів:

Що є в календарі?

Календарні уваги, місяці з господарськими пригадками, історичними спогадами, приповідками і погодою на кождий місяць
Сталий календар
Календар вагітности
Міри і ваги
З Новим Роком (вірш Юри Шкрумеляка)
Дещо про календар
Як Петро переродився (оповідання Юри Шкрумеляка)
Які є на світі люди?
Про погоду (вірш І. Сорокатого)
Чиї ми діти? (Коротка історія України)
Як наша чета вратувала свого булавного (воєнне оповідання Ю. Андріїва)
Які є віри на світі?
Святая наша вітчина (вірш Т. Шевченка)
Які є держави на світі?
Шматок української землі (оповідання з життя Волині Вол. Островського)
Про наші товариства й установи
Стріча (вірш М. М. Мельника)
Чорт, коршма і горівка (оповідання А. Г.)
Про наших письменників
У полі (вірш М. М. Мельника)
Які права має наша рідна мова
Що то є національні свята
Як звірята віщують погоду
Богацтва українських земель
Мертве Море
Яка буде найближча війна?
Як і що робити, аби ліпше жити
Що коштувала остання світова війна
Скільки котра держава має золота?
Яка користь із літаків
Найбільша пустиня
Що можна зробити зі соку берези?
Що нині на господарстві найбільше поплачує?
Чому ми бідні (про меліорацію)
Касуймо жито, сіймо більше пшениці
Найбільша церква
Купуймо молотілки
Як управляти сіножати?
Що хлібороб повинен знати про помічні погної
Як т еба переховувати гній та гноївку
Як то бураки вихвалювали себе
Хто і коли може мати зброю?
Про цукор
Закладайте стави і ставки!
Плекаймо сади!
Коли треба помагати нри отеленню
Коли корови дають мало молока?
Які є водопади на світі?
Як повинноси доїти корови?
Дещо про розум і вдачу домашних звірят
Касуймо коні
Про годівлю овець
Як ріжеться свиню, та як переховується її мясо
Що робити, аби мясо не псувалося?
Котре мясо найліпше
Як виправляти скірки
Як годувати кури?
Як кормити курята?
Хто і коли може заняти чужу худобину
Сам себе судив (оповідання І. Михайлюка)
Про пасічництво
Зимуймо пчоли в стебниках (М. Боровського)
Найважнійші будівельні приписи
Як робиться бетон
Що край то обичай (як де їздять)
Як. будвати?
Чистота і порядковання в хаті
Дещо про постіль в сільській хаті
Ой, що в полі за димове (Ів. Франко)
Що і як ратувати підчас пожару
Дещо про дороги
Що повинен кождий знати про своє тіло
Як людина відживляється?
Людське тіло
Як кормити немовлят?
Вс кі лікарські поради
Як міримо горячку, тепло і зимно?
Яке лічниче зілля збирати
Берізка (оповідання Як. Застирця)
Як робиться домашне вино з овочів
До яких шкіл посилати діти на практичну науку
Треба знати, що купуєте
Десять заповідий для тих, що купують поле, або господарство
Як живуть тепер Габсбурґи
Поправний і непоправний (вірш М. Вудкевича
Короткий опис українських земель
Україна (вірш Юри Шкрумеляка)
Волинські селяни (Грицько Гладкий)
Найбільші морські канали
Про наших еміґрантів
Ячниця з 150.000 яєць
Не легко жити в Бразилії
Що треба знати про вексли?
Розбудовуймо торговлю і промисл!
Наші економічні установи
За громадські буджети (пос. В. Целевич)
Великі роковини (Ів. Франко)
Дещо про одіж
Як прати ріжну білизну?
Як поводитися в дорозі?
Ой, видно село (стрілецька пісня)
Дещо про ловецьке право
Скільки є звізд на небі?
Верхом на слонях
Дещо про вітри
10 пересторог для дівчат, що хотять вийти замуж
10 пересторог для моло цiв, що хотять оженитися
Загадки
Всякі штуки для розваги
Рахункові штуки
Моя порука (вірш І. Сорокатого)
Огляд світової по ітики за останні роки
Як пересаджувати збіжжа
Як Петро Ліщнна брав слюб (оповідання Ю. Андріїва)
Скільки важить людина
Податки (ґрунтові, промислові, патенти, шарварки і инше)
На свідомих стоїть народ
Боже Великий Єдиний
Оголошення

———

Крім того богато жартів і всячини 80 образків! Прекрасна кольорова окладинка!

Висилаємо цей календар всім нашим мужам довіря по кілька штук і вони будуть їх продавати всім по 2 золоті.

В котрім селі нема мужа довіря, там повинні принайменше 5 господарів зложити по 2 золоті і вислати разом до нашої Редакції, а одержуть календарі почтою і оплата не буде їх нічого коштувати. Хто хотівби спровадити собі календар сам один, той мусівби крім 2 зол. прислати ще 1 зол. на порто, тому краще, аби люди замовляли принайменше 5 календарів разом.

„ЗОЛОТИЙ КОЛОС"

— мож дістати також у всіх українських книгарнях —
також по 2 золоті.

Вичекаймо зі збіжжам!

Від одного нашого свідомого селянина одержуємо таку статтю до поміщення: „Всім нам відомо, що збіжжа під ту пору незвичайно дешеве. Прямо аж жаль дивитися, як селяни по містах за півдармо дають свою працю жидівським шпекулянтом. Під теперішню пору при розбитю і незорґанізованости селянства нема ані мови про якусь спільну плянову роботу в тій цили, аби подорожіло збіжжа. Всеж таки є в тім случаю певна самоброна взглядно розумно-вичікуючий вихід. Передовсім треба здержатися з продаванєм свого збіжжа за смішно низьку ціну. Розпряжність помежи товаром фабричним, робучою силою а збіжжам є така валика, що цей стан треба уважати за дочасний і майже хвилевий. Він довго не потриває. Нетреба рівнож забувати, що збіжжа за границею є о много дорозше. Отже наслідком цего робіть так, українські селяни: Збіжже по вимолоченю сховайте до комори, а ріжні ваші зобовязання і драчки старайтесь сплатити якось иншим способом. Плекайте безрог, дріб, телята, бо це краще вам оплатиться. Маєте дати свою працю за півдармо жидам, краще зробите, як будете більше самі молоти і їсти хліб на здоровля своєї родини. — Подумайте дещо, селяни, возьміть олівець в руки і рахуйте, чи майже не доложуєте ви до жита, оскільки продасте його за 22 золоті?

Отже хто з вас, селяни, вичекає, той зискає!

Написав **С. М.**

Від редакції. При теперішних низьких цінах збіжжа а досить високих цінах на худобу, молоко і яйця— радимо збіжжа згодовувати худобою, курми — значить цим способом переробити його на мясо, яйця, молоко. Цеї осени та найблищої весни поменше сійте збіжжа а управляйте більше паші для худоби і плекайте більше худоби і курий. Але раціонально, поступово, бо поступова годівельна тосподарка приносить великий дохід. Нині навіть в иплачується купувати збіжжа, а ще більше ґрис і годуючи ним худобу „переробляти" його на молоко, масло, яйця та випасати свиний.

Горить селянський добуток.

В Олесині, бережанського повіту згоріло від покиненого папіроса 15 господарських загород і кіл. збіжжа вартости 60 тисяч зол.

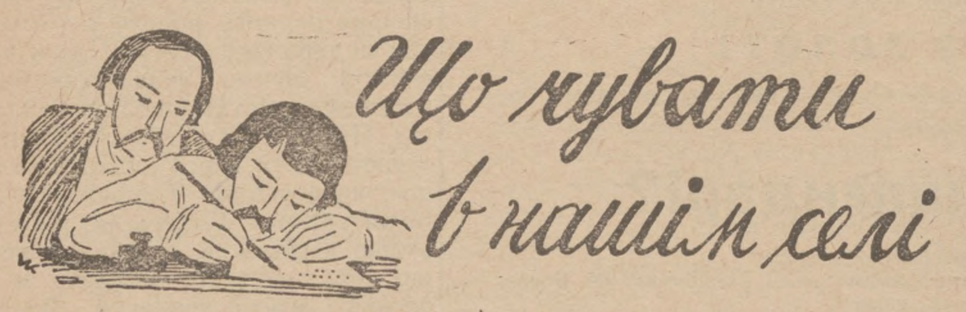
В Горішнім Угринові під Станиславовом 3-літня дитина підпалила хату. Згоріло 9 загород.

В Чорнім Острові коло Ходорова згоріла стирта жита ґрафа Лищельського. Поліція підозріває, що огонь підложили страйкуючі.

В Новоселици пов. Долина згорів тартак і фабрика меблів Естера і Шраєра. Шкода 110 тисяч зол. Поліція арештувала власників бо підозріває, що вони самі підпалили тартак аби взяти асекурацію.

Дитина з ратицями і рилом

В любельськім воєвідстві, в селі Белжище вродилася дитина з великою щітиною порослою головою. Замість уст мало якби рило. Мала лише одну ногу, закінчену ратицею.

ДЕ БУЛИ ВІЧА?

Дня 18-го серпня відбув посол Максимович віче в селі Пискоровичах пов. Ярослав при великім здвизі народу. Селяни нарікали на важке положеноя з причини частих виливів ріки Сяну і пятнували, що влада хоче польщити місцеву українську школу. По відспіванню національного гимну, піднесений на дусі нарід, розійшовся вже пізно вечером домів. Належить з признанням піднести, що село Пискоровичі є національно свідоме. На 500 кількадесять хат є 20 польських родин, поселених там від кількадесять літ. Для них побудовано в селі заходом місцевих дідичів кн. Чарторийського і гр. Замойського великий костел з плебанією, захоронку, для них не бракло ніколи матеріяльно-моральної помочі. Але всякі спроби, побільшити нашими людьми число польських парохіян, розбивається супроти непохитного становища національно свідомого українського населення.

Дня 25-го серпя відбулося віче посла Максимовича в селі Лежахові. Віче одноголосно ухвалило резолюції в справі рідного шкільництва і довіря українським послам. Місцевий парох о. Наконечний і парох Сіняви о. Мельничук вказуюзи наведену дотепер успішну працю селянства у всіх ділянках нашого народного життя, запевнювали, що окраїни мимо переслідувань зі всіх сторін, стоять і стоятимуть при своїй вірі і ніколи не заведуть сподівань українського народу.

Дня 1-го вересня запрошений свідомими селянами посол Максимович приїхав в село Теплиці і відбув віче. По Службі Божій зібрався народ в числі понад 1.000 душ коло одноповерхової камениці, в котрій міститься читальня „Просвіти“, Кооператива, і Луг. Місцевий парох о. Заремба отворив гарними словами віче, дякуючи, що наші посли памятають за Ярославщину, скривджену при соймових виборах. Тепличани скаржились на всякого рода державні тягарі, на спольонізовання трьох місцевих народних шкіл і брак хотяйби одного українського учителя серед 5 сил місцевих. На вічу ухвалено відповідні резолюції. Село Теплиці є найдальше висунине на північний захід. Національна свідомість завважується передусім у молоді, яка пильно працює в аматорському театральному гуртку і т ві „Луг“.

———

Будуємо! Село Закрівці, пов. Товмач. Заходом заряду Читальні „Просвіти“ і Кооператорів вибрано комітет будови Народнього Дому, де мається містити Читальня і склеп Кооперативи. Зі зисків Кооперативи загальні збори ухвалили 500 зол., а решту 700 з. зложили свідомі громадяни. А то: провідничий комітету Михайло Савчин 100, Михайло Грицак Івана 30, Петро Гуцуляк 20, Іван Гуцуляк 20, Михайло Гуцуляк 20, Петро Савчин Івана 20, Петро Савчин Мих. 10, Мандзюк Іван Петра 10, Атаманюк Никола 5, Юрко Білик 5, Іван Бойчук 5, Михайло Грицак Гавр. 5, Іван Мандзюк Михайла 5, Михайло Мелничук 5, Николай Ферштей 5, Іван Ферштей Фед. 5, Петро Фіцик 5, Ізьо Хімейчук 5, Михайло Романюк Ів. фед. 5, Никола Савчин Михайла 2·50, Олекса Мелничук 2·50, Юрко Тимчишин 1, Юрко Мелничук 2, Андрій Бойчук 3, Михайло Мосьнюк 5, Василь Хімейчук 5, Дмитро Сморженюк 10, Михайло Григорів госп. з Отинії два дуби. Заряд Читальні складає найщирійшу дяку повищим жертводавцям а головно В.П.п. Михайлови Савчинови, котрий найбільше віддав своєї праці і заразом зичимо йому доброго здоровля. Заряд просить всіх членів і громадян до складання членських вкладок і до дальших добровільних датків.

Зарад Чит. „Просвіти“ в Закрівцях.

———

Кедобре в Ожанні. Ожанна, пов. Ланцут. Як колись наше село було приміром для других сіл, так нині свою добру славу поволи тратить. Читальня, в котрій колись відбувалася праця освітня, як хори, представлення і т. п. нині спить сном блаженим. Завдяки байдужности наших парохіян до справ релігійних, не мають Ожанці і священника, бо не має де мешкати, а о направу будинків парохіяльних не всі дбають. Прийде неділя, або свято то наші „грубі риби“ замісць слухати богослуження ловлять щупаки в ріці, або ідуть до міста за справунками. Чиж це не встид і ганьба?! Хто видів, щоби жиди в своє свято ловили риби або їхали по товар? І це тому сумнійше, що це роблять люди, котрі, — так сказати — є душею села. І це діеся тоді, коли священник співає: „Горі імієм серця!“.

Ожанец.

———

Не зражуймося! Є в Золочівськім повіті сільце Кругів. Сільце мале, затуркане. До недавна не було там найменшого життя. Щойно тамтого року декілька селян за почином Стаха Хомича заложили читальню „Просвіти“. Та окрім молоді і то не всеї, яка це зрозуміла, старші відсунулися від всякої участи не тільки може із незрозуміння, тільки зі страху перед місцевим комендантом Стщельца, паном Яном Музикою. Супроти того не кажу вже, що читальня немає домівки, але відчуває такий брак матеріяльних засобів, що тяжко навіть запренумерувати якусь часопись. Не говорю вже о цім, що на членів місцевої читальні сиплються всякі доноси із щедрих рук Яна Музики, який за щось пересидів в Золочеві якийсь час за кратами. А щоби застрашити людий, він не вагається з ґрупою своїх однодумців терроризувати населення при помочі крісів, які має в своїй розпорядимости! Не треба й говорити, що всякі скарги які внесли проти нього, не помогли. Найбільше виразна подія зайшла підчас цьогорічних Великодних Свят. Хлопці як звичайно зібрались коло церкви, співали українські пісні і бавились. Це так настрашило нашого пана коменданта, що він заалярмував війта. Ці чесні душі скоро між собою порозумілися і відправили до Колтова на постерунок фіру з донесенням, що в селі бунт. Так зробив наш війтуньо, якого при виборах якби Українці були не піддержали, то бувби війтом хиба на Марсі. Постерункові приїхали і сейчас взялись до стягання протоколів із тих свідоміших хлопців, на яких присутний при тим „Стшелєц“ показував. Стягаючи протокол питали, чи то правда, що їх учили муштри, що можуть признатись, бо як ні то будуть мати великі клопоти і це зле для них скінчиться. Хлопці Володимир і Гринько Мартинишин, Микола Семків і другі заявили, що вони бавились і співали під церквою а це хиба вільно. Не треба і згадувати, що на кожде св то поліція цілий час в Кругові буває. Не забула вона і стягнути протоколу від перебуваючого тоді на святах студента фільозофії Сохоцького, закидуючи йому, що з хлопцями переробляв військовий вишкіл, тощо.

———

Поклін Поляглим. Орішківці. Дня 23/VI 29. в перший день Зелених Свят було в Орішківцях Велике Свято в честь Поляглих Борців за свій нарід. В тім Святі взяли участь майже всі громадяни, зійшлися коло церкви пополудни всі з управи читальні „Просвіти“, та улаштували похід на цвинтар. Похід відбувся дуже гарно і тягнувся около пів кільометра. На цвинтари відправив о. А. Литвинюк панахиду на могилі Теодора Кучми з села Ставки, повіт Городок, котрий поляг в битві дня 8/6 1919 р. Рівнож спочиває тут його товариш Василь Паївський родом з Коломийщини, літ мав около 27. Обох похоронив 10. 6. 1919. в спільну могилу отець Демчук, Полевий Капелян Української Армії. При панахиді зібрано добровільними датками 33 зол. і 25 сот., які відослано чеком дня 8. 7. 1929 року до Українського Тов. опіки над Інвалідами.

М. С.

———

„Сокіл“ при роботі. Дня 31. серпня в годині 9. веч. вибух пожар в Струтині вижнім, пов. Долина у Михайла Янкова. Збіже як пшениця 40 кіп, жито 65 кіп, около 70 фір сіна, знаряди господарскі, все було в стодолі і згоріло все, лише тварину удалося уратувати, котрі обезпечені в П.З.У.В. на 4800 зол. згоріла стодола і стайня на 6460 зол.

Пож. Рух. Тов. „Сокіл“ в Струтині нижнім, незважаючи на більшу віддаль, бо аж 6 км., в числі 20 членів в короткім часі були при огни, по великих трудах удалося погасити і не допущено огню на сусідні будинки,, хотя й були в близькій відд ли від горіючих будинків.

При видході від огню замітне було вдоволення зі сторони громадян Струтина вижного і слова похвали: От і люди, от наші, хоч як далеко, а всетаки прийшли з помочю! Пораб у кождім селі заложити таке товариство.

—о—

ЩО ПО ЧОМУ.

У Львові, дня 23 IX. 1929.

Збіжжа платиться далі так, як минулого тижня. Жито, ячмінь і овес трохи подорожіли. Можливе, що ціни тих родів збіжжа ще далі подорожіють, бо влада замкнула вільний довіз збіжжа зі заграниці і наложила мито на спроваджуване збіжжа зі заграниці. Платять задвірську пшеницю 39 до 40 зол.: за селянську 35 до 36 і пів зол.; жито 23 і пів до 24 і пів; ячмінь 20 до 21; овес 20 до 21; гречка 25 до 27; ріпак озимий 64 до 65; горох 32 до 35; бобик 28 до 29; синій мак 130 до 140; сивий 110 до 125.

Паша: солома 4 до 5 зол.; сіно 7 до 8 зол.; житні висівки 13 і пів до 14 і пів, пшеничні 14 до 15 зол.

Молоко, масло, яйця

Маслосоюз платив дня 23-го вересня за масло солене експортове 5·40 до 5·50 зол.; несолене десерове 5. до 5·20, за літру молока 0·29; за літру сметани 1·40; за копу яєць 8·70 до 9 зол.

Вже в осени приготовте собі бульбу на насіння.

Про бульбу можна також сказати: „яке насіння — таке покоління“ і для того треба вибирати якнайліпшу бульбу на насіння.

„Таж на насіння бульби ще час“ — скаже не один; „пишіть про це на весні“. Тимчасом на весні вже запізно і бульбу треба вибирати вже тепер, як її копається. Бо на весні маєте перед собою лише поодинокі бульби, а не знаєте, кілько їх вродилося під одним корчем, чи всі були здорові. Тепер це все добре можна бачити.

Найліпше вибирати бульбу на насіння перед самим копанням бараболь. Треба тоді перейти цілий загін з бульбою і вибрати та позначувати найкращі корчі. Треба уважати, аби мали гарну гичку та, що ще важніше, аби під тою гичкою було богато великих бульб. Як хочете виплекати раннішу бульбу, то вибирайте великі корчі, що скорше зівяли. При тім уважайте, аби і гичка і бульби були здорові, не гнили, не мали плямок і не були дуже покручені та аби не мали за глибоких ямок. Бо люди не хотять купувати нерівної бульби з глибокими ямками. Зібрану в той спосіб бульбу треба окремо переховувати і ужити на весну на насіння.

Користь з такого добору насінної бульби дуже велика. Так наприклад, роблено під Варшавою досвіди з бульбою вибираною на весні та бульбою вибираною в осени. Парцелька з весняною бульбою зародила 12 кірців, а з осінною 18 кірців, значить о цілу третину більше, або 40 до 50 сотнарів з морґа більше.

Надвишка така велика, що варто задля неї в осени стратити годину-дві більше часу.

—о—

Як збирати й переховувати овочі?

Зимові овочі, що їх зривається в осени, дозрівають щойно по зірванню в пивницях та набирають доброго смаку аж в зимі. Тому треба зимові овочі так збирати і так переховувати, аби вони підчас кількамісячного, деколи піврічного переховування в пивницях не псувалися.

Зимових овочів не можна стрясати, лише муситься їх зривати. При тім треба уважати, аби зривати овоч разом з хвостиком та щоби не стерти з нього ніжної воскованої поволоки. Бо як зірвемо без хвостика, то можемо ушкодити сам овоч при насаді хвостика і він зачне з того місця гнити. Зновуж воскова поволока надає овочам гарний вигляд і хоронить їх від зараження ріжними грибками.

Овочі треба зривати за суха. В дощ не повинності їх зривати. В погідні осінні дні можна їх зривати щойно від 10 години перед полуднем до 4 пополудни, коли на них нема ані сліду роси. Зірвавши треба легко складати до малих кошиків та зсипати на невеликі купки на тоці, або на підлогу, аби через кілька днів „випотилися“, значить стратили надмір вогкости. Як овочі вже „випотилися“, треби їх пересортувати, виділюючи великі окремо, а окремо малі. При тім треба складати разом лише один ґатунок, а не мішати разом кілька ріжних родів.

Так пересортовані овочі треба поукладати на поличках в сухій холодній півниці. Попід стіни пивниці треба поуставляти полиці з листовок, замість цілого дна і на тих поличках, що стоять одна над другою укладається одною верствою овочі.

Перед тим, заки овочі зачнеться складати, треба пивницю дуже основно випрятати, скропити стіни і землю вапном, висушити її в той спосіб, що в кут пивниці ставляється кіш з негашеним вапном або хльоровим вапном, яке сушить пивницю. Пізніше ще цілу пивницю добре викурюється сіркою, аби витроїти всі заразки плісни та гриба.

Чим холодніша пивниця тим ліпше. Найліпше були би, як би весь час царила там теплота 5 до 6 ступнів, це є трохи тепліше від тої теплоти, коли вже зачинає мерзнути вода.

В зимі треба пивницю частійше контролювати, в теплі і погідні дні можна її провітрювати, час до часу треба переглянути всі овочі і, якби котрі зачали псуватися, сейчас їх вибрати і забрати з пивниці.

Зі зриванням зимових овочів не зволікати. Як лише вони відповідно виросли. можна їх зривати навіть зелені. Вони вже самі пожовкнуть чи зарумініються підчас переховування в пивниці.

Перед збором бараболь.

Бараболі ростуть так довго, доки гичка не зісохне. Аж тоді можна їх уважати повнодозрілими і здатними на довше переховання. Пізні сорти бараболь можна принеболити, аби дещо скорше дозрівали. Треба зелену гичку привалкувати, або в инший спосіб витолочити, аби скорше привяла та аби бульба витягла з неї соки.

Можна також гичку скосити і зібрати на пашу, але цей спосіб гірший, як валкування. Скошену гичку треба перемішати з иншою зеленою пашою і в ямах заквасити на зелену пашу.

Як копається бульбу — то треба окремо збирати ушкоджену та надгнилу бульбу. Бо від неї в ямах зачинає гнити здорова та мається богато шкоди.

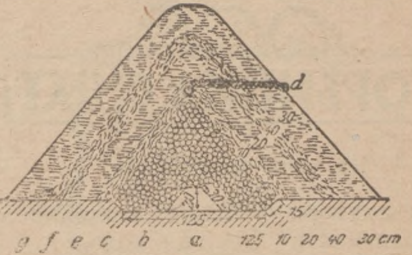
Викопану бульбу не зсипати відразу до ями чи до пивниці, але лишити її через день, аби на сонци підсхла і „випотилася“. Ще ліпше, як її прикриється кілька днів самою соломою, і серед погідного дня солому розкинеться, аби присихала.

Найліпше, як всю бульбу можна звести до пивниці. Та мало хто має стільки місця в пивниці, або так мало бульби, аби її міг всю змістити. Тому муситься богато її переховувати у викопаних ямах. Найліпші такі ями, як це бачиться по фільварках.

Це властиво не ями, а кіпці на поверхні ґрунту. Вирівнується землю і на неї довгим кіпцем насипається бульбу та прикривається соломою і землею. При тім прикриванню треба памятати на дві справи: аби зробити вентиль, кудиби виходила пара і теплота з ями, та аби прикрити бульбу так, аби їй не було ані зазимно ані затепло. Аби пара виходила — то наші селяни лишають на горі ями неприкриту голову снопка і через ту голову виходить пара. Та через ту голову також замокає яма. А замокає не лише від дощу. Бо як тепла пара з ями стикається пізно в осени зі зимним воздухом, передусім в ночи, то пара скроплюється і бульба під верхом ями зачинає мокріти і гнити. Аби того не було треба вентиль робити так: з вершка кіпця треба пустити на бік ями жмут соломи (околоту) крізь верству насипаної землі (на малюнку зазначено знаками o—d). Тоді пара буде виходити з боку і скроплена пара сплине по насипі землі на бік.

Зразу треба прикрити бульбу лише соломою. По пару днях поверх соломи дається тонку верству землі. Як зачнуться морози, треба ще раз прикрити яму землею або бараболиням і знов верствою землі.

На малюнку видно поперечний перекрій доброго кіпця бульби. Яма є метер і чверть широка, а

10 цм. глибока. На самій середині здовж ями поставлено ринву з двох дощок, збитих разом якби дашок. Поверх бараболь насипано верству 10 цм. соломи, на неї 20 цм. землі, знову 40 цм. грубо бараболиння і знов 30 цм. землі. З вершка бараболь пущено на право канал зі соломи, аби виходила пара.

Осторожно з бараболиням.

Декотрі господині люблять зжинати зелену бараболянну гичку і чего годують коров. Звертаємо увагу, що бараболянка містить в собі рід досить сильної отруї і може пошкодити корові. Як котра корова поволи привикає до неї, то їй вона пізніше вже не шкодить, але непривичний може сильно пошкодити. Передусім треба уважати при тільних коровах, або коровах, що мають молоденькі телята. Затроєне молоко може спричинити навіть загибіль теляти.

Натомість можна бораболянку заквасити. Її треба перед копанням бараболь скосити, скласти до ями, прикинути землею і там вона заквaситься на квасну пашу. Підчас квашення отруя стратить свою силу. Ще ліпше зробить той, що змішає бараболянку з кукурудзянкою, або листям з бураків і заквасить таку мішану зелену пашу. Аби вона не була занадто водниста, треба аби паша трохи привяла, або можна до неї домішати трохи чистої соломи.

—o—

Данило Ґерус

Повість з історії села Шміткова.

(Хто цеї повісти не читав від початку, нехай читає ч. ч. 26, 31, 32, 33, 34, 35, 36 і 37.)

(Дотепер було сказано, як заснувалася оселя Шмітків, як прийшов жид Мошко і тягнув людий до своеї коршми, та як до свідомого парубка Андрія люди сходилися вечорами, а він читав їм книжки. Щоби людий зацікавити і притягнути до себе, Андрій зловив дивну птицю „гупала“ і тримав її в клітці в своїй хаті. Від того часу до коршми майже ніхто не заглядав, а всі ходили до Андрея, де проводили час на читанню добрих книжок. Навіть найгірші люди почали ходити до Андрея і ставали ліпшими. Нарешті стали думати над тим, якби усвідомити людий, що нема на світі відьмів. Андрій і швець Прищіпка зібрали кілька господарів і жінок та хлопців і пішли з ними в ліс. Хлопці лишилися під лісом, а прочі пішли і ждали в лісі. В опівночі появилися відьми і найстарша почала говорити до молодших, від яких коров не сміють молока відбирати і на яких господарів не сміють хороби ні біди зсилати. Від тої ночі в селі пішло все до кращого. Мошко видумав спосіб і намовив пана, аби взяв у Андрея „гупало“, кажучи, що то вони оба зловили птицю. Андрей зажадав за „гупало“ 50 буків. Пан пристав на це, а коли прийшлося „платити“, Андрей відступив жидови і своїх 25 буків, так, що Мошко дістав 50. В неділю говорив священик проповідь і почав пояснювати, що те „представлення“ в лісі з відьмами устроїли свідомі люди навмисне, щоби усвідомити забобонних)

(Далі).

Пішли туди: Андрей, Охрим, Семко, Микита, Горпина, Настя і всі хлопці з села.

Хлопці, що вернулися зпід ліса, нібито зі страху, забрали мамині коцюби і розділилися на три партії. Одну партію повів на одну границю Петро. Другу партію повів на другу границю Гнат, трету партію повів на трету границю Яким. А швець Прищіпка виліз на дуба і грав ролю (вдавав) найстаршої чарівниці. Всі були замасковані. На даний знак, всі хлопці зараз виїхали по границях на коцюбах під дуба, а швець з дуба, буцім найстарша відьма, давав їм ті прикази. А що Охрим, Семко, Микита, Горпина і Настя думали, що то є правдиві відьми, то мусіли то все виповняти, бо боялися, що хтоби того не виповнив, що чув і видів тут на границі, того відьми так зачарувалиби, що він ніколи не доробився, ані його діти. І від тоді в селі запанував добробут.

Для чого иншим соособом не вдалося навчити старих? Бо старі здавна привикли до старих забобонів, як до насущного хліба, і не вірили, щоб їм усміхнулася ліпша доля і засвітило сонце свідомости до їх віконця. І аж тепер повинні повірити Охрими, Семки, Микити, Горпини і Насті, що на світі відьмів, опирів і инших страхів нема. Що чоловік тільки наукою, свідомостю, ощадністю і працею, а не чарами і забобонами, — зможе поліпшити свою долю. Не добре то було лізти на дуба і говорити „проповідь“ і то ще в ночі. Але ліпше в церкві, в школі, в читальні і в дома з добрих книжок і добрих ґазет учитися. Та таких Охримів та Микитів ще й тепер не бракує, але не дивуйтеся! Де більше пшениці, там більше кукілю. Та ми маєм подвоїти свої сили і винищити кукіль, і такі одиниці освідомити“.

Люди слухали п[illegible] й[illegible] більшою увагою. А [illegible] слухала цікава Горпина і дивувалась, що аж таким способом прийшла до розуму і добра. А якби не те „представлення“ під дубом, то щеб була бідна так, як перше.

По проповіди священик кінчив Службу Божу, а люди і діти, які передтим висповідалися, приготовлялися до причастія.

Межи дітьми був один жидок, що часто з сільськими дітьми ходив до церкви так, що його батько про це нічого не знав. То був син того самого Мошка арендаря. Мошко і його жінка Геня виховували пятилітного синка на порядного хусита. Хоч мати Геня знала, що жидок ходить на село межи діти бавитися, то собі з того нич не робила. Жидок називався Шмід і був дуже цікавий.

При кінці Служби Божої всі повклякали до причастія. І поклякали всі діти, котрі сповідалися. Малий Шмідко зобачив, що діти клякають, клякнув і собі. Священик, що причащав діти, не завважав, що то жидок, і подав причастія і жидкови і жидок запричащався. По Службі Божій рознеслася вістка, що жидок запричащався.

Ще жидок не прийшов до дому, а вже жиди про це вдома знали.

Жид Мошко ходив, як строєний і щось собі думав. Мати жидкова тим не журилася і в ночі спокійно спала, і приснився їй дивний сон! Снилося їй так: Що ніби вона за кілька днів потім пішла на другу оселю, щоби щось уторгувати. А старий Мошко лишився в дома, нарубав дров, приніс до хати і зачав палити в печі. Шмідко питає батька, що він буде пекти? — „Ґуґіле!“ забурмотів Мошко і зиркнув зпід лоба на хлопця.

Хлопець вибіг на двір і ще приніс дров. Мошко і ті вкинув у піч, хоч вже тамтих було досить. Перегоріло, пережаріло і жид вигорнув на припічок жар, вхопив хлопця, як несамовитий, і вкинув у піч. Жар підсунув, затулив піч затулою і тішився, що вже не буде боятися, щоб жидок не вихрестився. (Кінець буде).

ТОРБИНКА СМІХУ

Не хоче запомагати.

Еґзекутор: — Іване, я прийшов вас фантувати! Де ваш кожух?

Іван: — Е, мій кожух заставлений у жида!

Еґзекутор: — Видите, які ви! То жидів запомогаете, а нас християн не хочете!

Ощадність.

Учитель в школі: — Ощадність це одна з чеснот. Кождий повинен щадити і складати гроші до каси. Івасю, а де твій батько складае гроші?

Івась: В податковій касі, прошу пана!

Рухоме майно.

Еґзекутор: — Маю право зафантувати вас, Николо, за податки. Яке маете рухоме майно?

Никола: — В мене найбільше рухомі діти. Є їх семеро, беріть і фантуйте.

Коли найліпше?

Учитель: Івасю, коли найліпша пора зривати овочі?

Івась: Коли пес привязаний, прошу пана!

Які суми пускаємо з димом?

Польський тютюневий монополь хвалиться своїм розвитком. І має чим хвалитися, бо направду буйно розвивається курення тютюну в Польщі.

В 1923. прокурено його за 42 міліони золотих, в 1925. за 182 міліонів, а минулого року за 384 і пів міліона! Пересічно прокурюе одна особа за рік 21 і пів золотого або по 7 ґрошів за день.

Тільки прокурювалиби, якби всі курили і прокурили 384 міліони. Тимчасом жінки і діти та багато осіб цілком не курять, а курять лише мущини і вони прокурюють денно далеко більше. Богато людий за місяць прокурює по кільканадесять золотих.

Українці в Польщі прокурюють приблизно четвертину всього тютюну, або коло 90 міліонів золотих. Принайменше 10 міліонів витрачують ще на лікарів, аби лічити затроєні тютюном груди, а кільканайцять міліонів видають на паперці і сірники.

А кілько будинків підпалюють річно необережні курці! Сміло можна сказати, що українці в Польщі тратять через курення 130 до 150 міліонів річно, без жадної користи з цего для себе.

Якби ті гроші ми складали до кас і банків, то булоби за що удержувати „Рідну Школу“. Наші банки малиби з чого уділяти позички і що року ми моглиби будувати коло 200 нових великих фабрик, які давалиби працю десяткам тисяч наших людий.

А так ми ті грубі міліони пускаємо з димом. Чи ці числа вас не переконують? Чи не час би нам схаменутися і стати розумнішими?

ГАРНО ПОГОСТИВ

Поляк Томаш Мікульскі, що вже довгі літа мешкає в Америці і повнить там службу поліцая в Нюйорку, захотів побачити свою вільну батьківщину і приїхав на кілька місяців до своєї рідні в Польщі. Але не видержав довго і мусів з дорогої батьківщини тікати голий і босий. Найперше обдурив його якийсь дурисвіт та продав йому кавалок скла, замість діяманта, за 75 долярів. Як вертав до Америки, то в поїзді якийсь злодюга розрізав йому кишеню та витягнув звідтам 1000 долярів. Пару годин пізніше, як він зайшов на поліцію, аби про це зголосити, хтось з перед носа вкрав йому його валізочку. Всі ті злодійства так його пригнобили, що рішив стрім голов тікати з своеї батьківщини до чужої Америки і ніколи вже не вертатися.

—o—

Найдорожча цінність --- рад

Богато людий думає, що золото найдорожче. Але від нього дорожча плятина, бо її мало є і вона дуже тяжко топиться. Всі металі у дуже горячих печах давно вже би розтопилися, а плятина ще тримається ціпко. Тому тяжкотопливої плятини вживають в промислі, де при високім теплі роблять ріжні металеві прилади.

Від плятини ще дорожчі діяманти. Вони відзначаються дуже великою витревалістю і гарним блеском. Тому вживають їх богачі для окрас і дорого платять.

Але від всього — рад таки найдорожчий. Бо його дуже мало на світі і він має прямо чудотворну силу. Він вічно світить дуже сильним світлом, що проникає крізь плити і крізь тіло. Та не тільки сам світить. Як його покласти на довший час коло якоґось предмету то і той предмет зачне світити,

Світло раду має лічничу силу. Як ним насвітлювати довший час рану рака на людськім тілі, то рана загоюється і рак зникає.

Через те рад так дуже потрібний і дорогий. Один грам — тільки, як зерно кави, коштує пів міліона золотих. А тисяч ґрамів золота коштує лише коло 5 тисяч золотих.

Чистого раду на світі є дуже мало, бо його щойно від 1890 року добувають з инших мінералів, примір@ з урану. В 1 тоні урану є заледво чверть грама раду! Тому рад такий дорогий і тому лише кілька держав на світі мають по кілька ґрамів того лічничого мінералу.

—o—

Хто дістає в нас запомогу 120 золотих??

1) **Запомогу 120 золотих** одержує кождий наш передплатник, котрому згинула штука рогатої худобини, принайменше 2-річна — але тоді коли він в день випадку був уже бодай один місяць передплатником — коли разом з погибшою не мав більше як 4 штуки дорослої (понад 2-річної) худоби — і коли погибша штука до дня випадку була в нього найменше 14 днів, та коли в день вплачення передплати була здорова.

2) В однім році може передплатник дістати запомогу лише один раз.

3) Посвідку про загибіль треба вислати найдалі до 5 днів по випадку.

4) Передплата на „Народню Справу“ виносить 1 зол місячно. Найліпше посилати відразу на 3 місяці (3 зол.) а ще краще на пів року (6 зол.).

5) Передплатником числиться кождий від того дня, коли він вислав передплату, або по перерві відновив її.

6) Хто перерве передплату, той мусить зачинати з початку. Тому треба завжди висилати нову, заки скінчиться попередна, бо часом і день перерви може стати на перешкоді признанню допомоги.

Відповідальний редактор: Лев Чубатий. Видавець Іван Тиктор.

З друкарні Щасного Беднарского в аренді „Кооперативи Ґрафічного Промислу“ у Львові, Ринок 9. Телеф. 76-14.

Ставайте в безконечний ряд!

Чи знаєте, що у Львові виходить українська селянська ґазета, що зветься:

??? „НАРОДНЯ СПРАВА“ ???

„Народня Спрва“ виходить кождого тижня під неділю і приносить вісти з цілого світа, а головно пише про те, що болить український нарід, а зокрема українського селянина та вчить, як до з лихом, що насіло на український нарід, боротися.

„Народня Справа“ вчить, як боротися на політичнім, господарськім, культурнім, шкільнім полі і як ходити до сили, якої нам так дуже бракує. Бо тепер такий світ настав, що тільки сила в світі має значіння. Крім цього ілюстрації з життя і поступу краю і цілого світа прикрашують кожде число „Народньої Справи“.

„Народня Справа“ звертає головну увагу

на господарське піднесення наших селян, бо минув вже той час що можна було говорити, що „я так господарюю, як мій дід і прадід“. Тепер голод за плечима більшости наших сеелян і кожний мусить шукати за рятунком.

„Народня Справа“ стає приятелем, дорадником і розрадою. Повіє в хаті новим духом, ввійде в Ваше серце надія, а Ви почуєтеся сином великого 40-міліонового Українського Народу, перед яким світла надія і могучість.

„Народня Справа“ приносить не тільки ту одну користь. Ми так устроїли, що

кождий передплатник „Народньої Справи“ одержить допомогу в сумі 120 золотих

в случаю, коли йому згине штука рогатої худоби. Виплачувати запомогу будемо тільки таким передплатникам, які є власниками не більше як 4 штук худоби. За упавші штуки від пошести-епідемії, як також за телята і ялівки нище 2 років, не будемо покищо виплачувати допомог. Щоби мати право одержати допомогу, треба бути найменше через один місяць передплатнком „Н. С.“ і найменше 14 днів власником упавшої штуки. Поширення нагород на всю рогату худобу та їх підвищення буде залежати від кількости передплатників, це є від зрозуміння широких мас нашого селянства великої орґанізації, де горою клич „**В єдности сила**“. Хто має обезпечену худобу при кооперативі, читальні чи деінде, то це зовсім не перешкоджує бути передплатником Народньої Справи Коли зайде випадок, то одержить премію від товариства, а від „Народньої Справи“ допомогу на закупно корови.

В такий спосіб кождий передплатник буде мати кождої неділі не тільки цікавий часопис, але бодай почасти вільний буде від страху що на випадок втрати корови він безпомічно заломить руки і не знатиме, що діяти. Тоді з помічю прийде нещасливцеви „Народня Справа“, виплачуючи йому **допомогу в сумі 120 зол.**

Протягом пів року виплатила „Народня Справа“ 150 допомог на загальну суму 18 тисяч 600 золотих.

Тому не роздумуйте довго і не зволікайте, але користайте з нагоди і сейчас вступайте в передплатники „НАРОДНЬОЇ СПРАВИ“ та висилайте рівночасно передплату: на чверть рік 3 золоті, піврічно 6 золотих, річно 12 зл.

При висилці передплати подайте докладно свою адресу та кілько маєте штук дорослої худоби і її вік. (Це можна написати на переказі або чекови).

Заохочуйте до передплати своїх сусідів та знайомих і подайте їх адреси.

Користайте з нагоди та ставайте в безконечний ряд великої Сімї передплатників української національної ґазети.

Адреса:

„Народня Справа“

ЛЬВІВ, вул. БОЇМІВ 4.

(телєфон 30—13.

З друкарні Ставроп. Інститута у Львові